

24.8.2016

Yksikön päällikkö

Hyvinkään kaupunki, kaavoitus
Ahonen Mika
Suutarinkatu 2
05900 Hyvinkää

Kesi-Uudenmaan maakuntamuseon lausunto Hyvinkään Palopuron asemansuodun rakennemalleista

HEL 2014-010688 T 10 03 01

Keski-Uudenmaan maakuntamuseo arvioi hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt antaa seuraavan lausunnon.

Osayleiskaavan tarkoituksena on luoda edellytykset Hyvinkään kaupunkirakenteen kehittämiseksi ja uuden asemansuodun perustamiselle pääradan varteen Hyvinkään ja Jokelan väliin. Taustalla on pyrkimys tiivistää pääradan varren yhdyskuntarakennetta ja etsiä Hyvinkään keskustajamalle uusi laajentumisalue. Hyvinkään keskustajaman laajentumisalue Palopuron alueella on merkitty Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavaan. Uudenmaan 4. vaihemaakuntaehdotuksessa Palopuro on osoitettu merkinnällä raideliikenteeseen tukeutuva taajamatoimintojen alue.

Uuden asemansuodun rakentamisessa tulee ottaa huomioon rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvot ja löytää sellainen vaihtoehto, joka ei uhkaa em. arvoja. Selostuksessa todetaankin seuraavasti: ”Turvataan maa- ja metsätalouden toimintaedellytykset, maaseutumaisen asumisen mahdollisuudet ja kulttuurimaiseman arvot asemansuodun ympäristössä. Alueen maisemaa hallitsevilla peltoaukeilla (Palojoen ja Heikinojan varsilla) harjoitetaan monipuolista maataloutta aina marjanviljelyyn saakka. Alueen perinteinen rakentaminen on sijoittunut maisemassa peltojen ja metsäselänteiden reunavyöhykkeeseen. Palojoen varren alavat savikot eivät myöskään ole rakennettavuudeltaan hyviä. Laajat yhtenäiset peltoalueet pyritäänkin jättämään rakentamisen ulkopuolelle.”

Maankäytön tiiveys aseman ympäristössä

Kaikki rakennemallit lähtevät ajatuksesta pitää tulevan aseman lähiympäristön maankäyttö tiiviinä. Asemalle varataan tilaa kehittyä monimuotoiseksi liikennemuotojen solmuksi ja palvelukeskukseksi. Asemaa ym-

24.8.2016

Yksikön päällikkö

päroä lyhyellä kävelyetäisyydellä tiivis kerrostalokortteleiden (tai kerrostalotehokkuudella rakennettavien kytkettyjen pientalojen) vyöhyke. Tämän ulkopuolella rakennustehokkuus laskee niin, että noin 1200 metrin etäisyydelle saakka pyritään mahdollisimman yhtenäiseen taajamarakentamiseen.

Rakennemalleja esitellään seuraavasti:

Malli 1 "Asema Haapasaarentien risteyksessä"

Yhdyskuntarakenteen kehittämisen, maisemansuojelun ja maatalouden kehittämisen näkökulmasta sijainti ei ole hyvä. Pääradan ja Haapasaarentien muodostamasta keskuksesta kaakkoon oleva alue kuuluu Palopuron "luomulaakson" keskeisiin pelto-alueisiin. Peltolaakso on alavaa savikkoa. Sen säilyttäminen on tärkeää alueen maisemallisen identiteetin kannalta. Myös Haapasaarentien pohjoispuoli on maatalousaluetta. Radan länsipuolella Palojoen yläjuoksun ympäristön peltolaakso on kaapeampi ja pienipiirteisempi, mutta se rajoittuu Lautakatonmäen ympäristön maisemallisesti erottuvien kukkuloiden ryhmään. Samoin Palojoen uomassa on säilyttämisen arvoisia pieniä lampimaisia kohtia. Tämä olisi perusteltua säilyttää luonto- tai virkistysalueina.

Malli 2 "Suur- Metsäkalteva"

Mallin lähtökohtana on sijoittaa uusi lähiliikenteen asema niin pohjoiseen kuin se on ratatekniikan kannalta mahdollista. Asema sijoittuisi tässä vaihtoehdossa noin kilometrin pohjoisemmaksi kuin vaihtoehdossa 1.

Suur-Metsäkaltevan malli muodostaa tiiviin pikkukaupunkimaisen kokonaisuuden, johon on mahdollista toteuttaa yhdyskuntarakenteen sisälle tai välittömästi siihen liittyen myös työpaikka-alueita. Tämä malli liittyy kaikista tiiveimmin Hyvinkään nykyiseen yhteyskuntarakenteeseen laajentaen sitä etelään. Tältä osin ratkaisu olisi eniten maakuntakaavan ja Helsingin seudun MAL-suunnitelman periaatteiden mukainen. Mallissa tiivis taajamaydin sijoittuu sille kohdalle, jossa maakuntakaavassa ja Hyvinkään keskustaaajaman osayleiskaavassa on osoitettu itä-länsi – suuntainen maakunnallisesti merkittävä ekologinen yhteys. Korvaavaa yhteyttä tulee siten tutkia eteläpuolella.

Palopuron nykytaajamaan ympäristö säilyy pitkälle uuden taajamarakentamisen ulkopuolella, ja samalla alueen maatalouden edellytykset sekä viljeltyyn kulttuurimaisemaan liittyviä arvoja on mahdollista säilyttää.

Yhdistelmämalli 3 ja 4

24.8.2016

Yksikön päällikkö

Tässä mallissa uusi asema sijoittuisi 1990-luvulla lakkautetun seisakkeen eteläpuolelle suoralle rataosuudelle. Aseman etäisyys Hyvinkään keskustasta on 6,5 km. Radan itäpuolella on tässä kohtaa rakentamiseen soveltuva runsaan puolen neliökilometrin matala metsäselänne, joka muodostaisi uuden Palopuron ytimen. Palopuron nykyisessä taajama tiivistyisi huomattavasti, ja ainakin radan länsipuolella taajaman taustalla oleva metsäselänne rakennettaisiin.

Arvokkaat peltoalueet on mahdollista säilyttää. Ekologisten yhteyksien osalta maakuntakaavan ja keskustaajaman osayleiskaavan mukainen verkosto olisi pääpiirteittäin mahdollista säilyttää, kuten myös korvajaksi kaavailtu eteläinenkin yhteys. Metsien ydinalueet supistuisivat jonkin verran.

0+ -vaihtoehto ”Täydennetään ja tiivistetään keskustaajamaa”

Palopuron toteuttamisen vaihtoehtona tutkitaan mallia, jossa Palopuron väestöpohjaa vastaava rakentamisen määrä sijoitetaan muualle Hyvinkään yhdyskuntarakenteeseen.

Vaihtoehdossa Palopuron alue säilyy maaseutumaisena. Alueelle on mahdollista rakentaa nykyisen Palopuron- Ridasjärven osayleiskaavan periaatteiden mukaisesti pääosin haja-asutusluonteisesti. Pääradan uusi asemanpaikka ei toteudu.

Maakuntamuseon lausunto

Maakuntamuseo tarkastelee osayleiskaavan rakennemalleja kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen näkökulmasta. Osayleiskaava-alue on nyt harvaanasuttua maaseutua, jossa maisema ja luonto sekä rakennettu kulttuuriympäristö luovat vahvan alueellisen ja paikallisen identiteetin. Palopuron asemanseudun rakentaminen muuttaisi nykyisen maaseutumaiseman tiiviisti rakennetuksi kaupunkiympäristöksi. Muutokset maisemassa tulisivat olemaan merkittäviä.

Esittelyaineiston pohjalta arvioiden malleista 2 Suur-Metsäkalteva näyttäisi vaikutuksiltaan olevan kulttuuriympäristön ja peltomaiseman säilymisen kannalta vähiten haitallinen, vaikka senkin tuomat vaikutukset ovat luonnollisesti maisemaa ja ympäristöä suuresti muuttavia. Yhdistelmämalli 3 ja 4 rakentuisi nykyisen Palopuron taajaman ympärille.

Maakuntamuseo pitää osayleiskaavan taustaselvityksiä puutteellisina. Maakuntamuseo edellyttää, että rakennuskulttuuri-inventointia täydennetään ja maisemallinen selvitys tehdään. Siten arvokkaat ja vaalittavat kulttuuriympäristöt, rakennukset ja maisema-alueet voidaan tunnistaa ja eri rakennemallien vaikutukset ympäristöön havainnollisesti osoittaa. Arkeologisen perinnön osalta lausunnonantajana on Museovirasto.

24.8.2016

Yksikön päällikkö

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

Anne Mäkinen
yksikön päällikkö

Tiedoksi

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Postiosoite

PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi

Käyntiosoite

Aleksanterinkatu 16
Helsinki
<http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmu-seo>

Puhelin

+358 9 310 36630

Faksi

+358 9 310 36664

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566